

Juto 18

SUOMEN PANKIN
JOHTOKUNTA.

Helsingissä

Tammi ~~kuun~~ 18 p. 1921.

Suomen Eduskunnan Pankkivaltuusmiehille.

N 4.

Viitaten kuluneen marraskuun 11 päivänä päivättyyn kirjelmäänsä N:o 57, jossa käsiteltiin kysymystä Suomen kaupunkien Hypoteekikassaa uhkaavasta konkurssista ja ehdotettiin toimenpiteitä konkurssin välttämiseksi, saa Johtokunta kunnioittaen esiintuoda seuraavaa.

Tunnetuista syistä ei Pankkivaliokunta ehtinyt lopullisesti käsitellä avustuksen antamista koskevia ehdotuksia ja esitystä ennenkuin Eduskunta joulupyhien takia hajaantui. Kysymys jäi siten ja on yhä vieläkin muodollisesti avoinna. Kuitenkin oli kassa velvollinen vuoden 1920 umpeenkuluessa suorittamaan ulkomaan rahan määräisten lainojen silloin erääntyneet korot ja lyhennykset.

Suorituksen laiminlyöminen olisi ehdottomasti pakoittanut kassan hallinnon viipymättä jättämään konkurssihakemuksen.

Välttääkseen tällaista asiain käännettä, joka olisi tehnyt kysymyksen enemmän käsittelyn Eduskunnassa tarkoituksettomaksi, katsoi Johtokunta, jonka tietoon yksityistä tietä oli tullut että sekä Pankkivaliokunnassa että Eduskuntapiireissä se käsitys oli val-

lalla, että maan luoton ja yleisen arvonannon kannalta kassa
si pelastettava konkurssiin joutumasta, olevansa pakoitettu
ka asiain väliaikainen järjestely, toisin sanoen maksujen lyh
minen tuonemmaksi oli mahdotonta, ottamaan vastuulleen erään
neiden maksettavien järjestämisen Suomen Pankin avulla.

Siinä mielessä Johtokunta ryhtyi neuvotteluihin kassan
luuttalainojen takaajien, Kansallis-Osake-Pankin ja Keskinäis
Henkivakuutusyhtiö Suomen kanssa päästäkseen semmoiseen tulok
joka vastaisi Pankkivaliokunnan kannattamaa menettelytapaa.
vottelut johtivat sopimukseen sillä pohjalla, joka sisältyy P
kivaliokunnan päätökseen, semmoisena kuin se käy selville ohe
sesta mietinnön luonnoksesta.

Tämän saa Johtokunta kunnioittaen saattaa Herrojen Pankk
valtuusmiesten tietoon sen varalta että Pankkivaltuusmiehet ta
toisivat siitä ilmoittaa Pankkivaliokunnalle.

Ed. Stenroos

Ernst Sjöström

A. H. Rosenqvist

H. Lönnrot

PANKKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ N:o 13 Hallituksen esityksen johdosta avustuksen antamisesta Osakeyhtiö Suomen Kaupunkien Hypoteekikassa nimiselle osakeyhtiölle.

Eduskunta on jouluk. 13 p. 1920 Pankkivaliokunnan valmisteltavaksi lähettänyt Hallituksen esityksen N:o 44 avustuksen antamisesta Osakeyhtiö Suomen kaupunkien Hypoteekikassa nimiselle osakeyhtiölle kassan ulkomailta vuonna 1921 maksettaviksi erääntyvien obligatsioiden ja korkolippujen lunastamiseen ja yhtiön lyhytaikaisten ulkomaisten velkojen korkojen suorittamiseen.

Hallituksen edellämainittu esitys koskee ainoastaan avustuksen myöntämistä Hypoteekikassalle vuodeksi 1921. Mutta Pankkivaliokunta on Pankkivaltuusmiehiltä saanut Hypoteekikassan asemaa koskevan liitteenä tätä mietintöä seuraavan kirjelmän, joka menee ~~vielä~~ pitemmälle kuin Hallituksen esitys, sisältäen ehdotuksen, että Suomen Pankki ottaisi eräillä ehdoilla vastatakseen Hypoteekikassan lyhytaikaisista valuuttalainoista, joista Kansallis-Osake-Pankki ja Henkivakuutusosakeyhtiö Suomi ovat takuussa. Viimemainitun ehdotuksen tarkoitus on Hypoteekikassan estäminen joutumasta vararikkoon. Molemmat puheenaolevat alotteet ovat niinmuodoin likeisessä yhteydessä toistensa kanssa, ja on Pankkivaliokunta sentähden katsonut tarkoituksenmukaiseksi käsitellä niitä yhdessä.

Kuten Hallitus ja Pankkivaltuusmiehet on Pankkivaliokuntakin sitä mieltä, että Hypoteekikassan joutuminen vararikkoon olisi onnettomuus, joka ei voisi olla epäedullisesti vaikuttamatta maan ulkomaiseen luottoon ja Suomen rahan arvoon sekä kotimaisissakin rahaoloissamme aiheuttaisi arveluttavia häiriöitä. Valiokunta sentähden katsoo yleisen edun vaatimaksi, että vararikko tulee estetyksi, ja pitää oikeana, että valtio sitoutuu kustannuksiin tämän tarkoituksen saavuttamiseksi.

Mitä tulee toimenpiteisiin aseman auttamiseksi ei Hallituksen esityksessä ehdotettu avustus vuodeksi 1921 yks. johtaisi tarkoitettuun tulokseen, jos Pankkivaltuusmiesten kirjelmässä mainittu Kansallis-Osake-Pankin ja Suomi-yhtiön päätös olla uudistamatta takaussitoumuksiaan kuitenkin pakottaisi Hypoteekikassan suoritustilaan. Pankkivaltuusmiesten ehdotus, että takaus siirrettäisiin Suomen Pankille kohtaa puolestaan vaikeuksia sen johdosta, että edellämainitut rahalaitokset takaussitoumuksensa johdosta ilmeisesti tulisivat kärsimään tappion, jos Hypoteekikassa nyt joutuisi suoritus tilaan, ja että tällaisten yksityisten rahalaitosten tappion siirtäminen valtion kannettavaksi ei käy päinsä. Tämän tappion suuruus riippuu kurssivaihteluista ja on sentähden mahdotonta tarkalleen määrätä. Asettamalla marrask. 23 p. noteeratut kurssit pohjaksi ovat Pankkivaltuusmiehet arvioineet sen yli 12 milj. markaksi. Jälkeen viimemainitun päivän on Suomen rahan arvo tosin noussut, mikä vastaavassa määrin vähentää arvioidun tappion suuruutta. Ilmeisesti se kuitenkin tulisi olemaan tuntuva. Pankkivaliokunta ei ⁿⁱⁱⁿ ~~siis~~ ole voinut tulla vakuutetuksi Pankkivaltuusmiesten kirjelmässä tehtyjen laskelmien paikkansapitäväisyydestä, joiden mukaan takajat, ostamalla konkurssipesän hallussa olevia ~~osakkeita~~ ^{osakkeita} ~~osakkeita~~ ^{osakkeita} e-dullisilla hinnoilla, voisivat saada tappionsa muuttumaan voitoksi.

Pankkivaliokunta niinmuodoin ei ole voinut yhtyä Pankkivaltuusmiesten ehdotukseen, että Kansallis-Osake-Pankin ja Henkivakuutusyhtiö Suomen takaus siirrettäisiin Suomen Pankille vain sillä ehdolla, että näille rahalaitoksille takauksesta annetut vakuudet samalla luovutetaan Suomen Pankille. Ainoana mahdollisena ratkaisuna pitää Valiokunta sentähden, että puheenaolevain rahalaitosten kanssa aikaansaadaan sopimua, joka olisi rakennettuna sille periaatteelle, että Suomen Pankki ottaa vastatakseen useinmainituista Hypoteekikassan valuuttalainoista, mutta että Kansallis-Osake-Pankki ja

Suomi-yhtiö ottavat siinä määrin osaa tästä takauksesta aiheutuvaan tappioon, kuin voidaan näiden rahalaitosten tähänastisten sitoumusten kannalta katsoen pitää kohtuullisena. Eri mieltä on sitävastoin Pankkivaliokunnassa oltu siitä, mikä tässä suhteessa olisi katsottava kohtuuden vaatimaksi.

Osa Pankkivaliokunnan jäsenistä on ollut sitä mieltä, että Pankin johtokunnalle, jolla on parhaimmat mahdollisuudet takaajien kanssa sopia niistä ehdoista, joilla takaus olisi siirrettävä Suomen Pankille, olisi uskottava tämän sopimuksen tekeminen. Pankkivaliokunta on kuitenkin harkinnut tarkoituksenmukaisemmaksi, että Eduskunnan päätöksellä määrätäisiin ne perusteet, joiden mukaan sopimus olisi tehtävä. Mitä viimemainittuihin tulee, on Valiokunnassa pidetty mahdollisena sitä, että nykyisten takaajien osallisuus takauksesta aiheutuvaan tappioon arvioitaisiin keväällä 1920 valinneiden kurssien perustuksella. Tällainen menettely näyttää saavan tukea siitä, että takaajat silloin jo ilmoittivat tahtovansa vapautua takauksesta, mutta suostuivat jatkamaan sitä kun Hypoteekikassan vararikko muuten ei olisi ollut vältettävissä ja he Hallituksen esityksestä avustuksen antamisesta sanotulle kassalle jo vuoden 1919 valtiopäivillä saattoivat otaksua, että valtio tulisi astumaan väliin vararikon välttämiseksi. Niinmuodoin saattaisi pitää kohtuullisena, että se lisätappio, joka takauksesta on aiheutunut Suomen rahan arvon jatkuvasta alenemisestä edellämainitun ajankohdan jälkeen ei joutuisi puheenaolevien rahalaitosten kannettavaksi. Tätä ratkaisua Pankkivaliokunta ei kuitenkaan ole voinut pitää tarkoituksenmukaisena osaksi siitä syystä, että tappion arvioiminen määrättyllä ajankohdalla ja edellytyksellä, joka ei ole toteutunut, nim. siltä varalta että Hypoteekikassa olisi tehnyt vararikon, lienee ylen vaikea tehtävä, osaksi myöskin siitä syystä, ettei Valiokunnan mielestä voida yleensääkään pitää oikeana tehdä eroa takaussitoumuksen tuottamain velvoitusten suhteen ennen tai jälkeen minkään määrätyn ajankohdan. Mutta kun toiselta puolen on kysymyksessä

valtion etu, toiselta puolen yksityisten rahalaitosten velvollisuus vastata sitoumuksistaan, näyttää Pankkivaliokunnan mielestä paras mahdollinen tulos olevan saavutettavissa siten sellaisen järjestelyn kautta, että takauksen siirtyessä Suomen Pankille toiselta puolen Suomen Pankki ja toiselta nykyiset takaajat yhteisesti kantavat takauksen tuottaman tappion sillä tavalla, että valuuttalainojen selvityksessä tappio jaetaan kahtia.

Pankkivaliokunta pyytää lisätä, että sopimuksen edellytyksenä myöskin on pidettävä, että Kansallis-Osake-Pankin ja Suomi-yhtiön hallussa olevat Hypoteekikassan osakkeet, jotka vararikon tapahtuessa ovat arvottomat, siirretään Suomen Pankin haltuun siinä tapauksessa, että Suomen Pankin väliintulolla vararikko tulee estetyksi.

Mitä vihdoin tulee hallituksen esityksessä ehdotettuun avustukseen vuonna 1921 maksettaviksi erääntyvien obligatsioiden ja korkolippujen lunastamiseen ja Hypoteekikassan ulkomaisten velkojen korkojen suorittamiseen, edellyttää Pankkivaliokunta, että kassan vararikko tulee estetyksi ja katsoo syytä olevan puoltaa sanottua ehdotusta.

Sen nojalla, mitä edellä on esitetty, Pankkivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Suomen Pankin hallinto valtuutetaan teke-
mään Osakeyhtiö Suomen Kaupunkien Hypoteekikassa
nimisen yhtiön ottamain lyhytaikaisten valuuttalai-
nain nykyisten takaajien kanssa sopimus takauksen
siirtämisestä Suomen Pankille kuitenkin ehdolla että
nykyiset takaajat puolella määrällä ottavat osaa
takauksen mahdollisesti tuottamaan tappioon; sekä
että Suomen Pankin varoista luovutetaan enin-
tään 3,500,000 markkaa sanotun yhtiön avustamiseksi
seuraavilla ehdoilla:

tämä avustus käytetään sanotun yhtiön Ruot-
sissa, Tanskassa, Sveitsissä ja Hollannissa vuonna
1921 erääntyvien, jo ennen sotaa näiden maiden

kansalaisten hallussa olleiden obligatsioonien ja korko-
lippujen lunastamiseen sekä yhtiön sodan aikana ul-
komailta ottamien tilapäisten valuuttalainojen korko-
jen ja niistä ehkä vaadittavien pääomanlyhennysten
suorittamiseen;

jos avustusta annetaan ulkomaisissa rahalajeis-
sa, lasketaan sen arvo käyvän kurssin mukaan;

yhtiön rahastoja ei voittovaroilla kartuteta
eikä osakkaille jaeta mitään osinkoa, ennenkuin avustus
on takaisin suoritettu 6 % korkoineen.

Helsingissä, tammikuun p:nä 1921.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Ara-
järvi, jäsenet